

a veritate. Si preterea mulieres be cariose
 agentes sunt quales notat apostolus semper
 discentes et nunquam ad scientiam veritatis per
 uenientes ubi autem non est veritas sit va-
 nitas et falsitas necesse est. Probatio spi-
 rituum considerat unde spiritus veniat aut
 quovadat. Itaque Bern. testatur hoc in se
 nunquam sciri datum esse qui tamen expertus
 se pluries afferit humiliter sancti spiritus
 presentiam ex intimo motu cordis siue men-
 tis. Pirabit igitur fortassis aliquis. quo pa-
 cto persona stat inferioris dicat se frequenter
 agnoscere. unde spiritus veniat: presertim
 cum dixerit christus nicodemus. Hoc in-
 quit eius audis et nescis unde veniat aut
 quo vadat. Quid poro quod in spiritibus di-
 versis multa in inspirationibus inuenitur
 similitudo. Est enim spiritus deus/spiritus ange-
 lus bonus. spiritus angelus malus. spiritus
 humanus tam rationalis quam animalis. Pos-
 test autem similis visio spirari per quemlibet
 hunc spiritum suo modo. longaque tamen di-
 uerso sed diuersitate faciliter papi quedam
 similitudo non sinit apud inexpertos talium/
 quod neque per seipos ex acumine ingenij. neque
 per eruditionem in theologicis vel phisicis
 disciplinis. neque per aliorum traditionem
 sciunt talia distinguere. Certe nec miran-
 dum cum pauca assus inueniantur: qui
 plene sciunt discernere cogitationes et affe-
 ctiones siue rationales anime ut rationales est ab
 illis que sunt animales. vix in sensu com-
 muni vel organo fantasie. Quae inuenies per
 cor et timentibus deum/peccataque fugien-
 tibus/qui semper in omnibus ad liquidum
 prospiciat dum temptatōes viget/ si sensus
 eorum sit tunc modo in imaginatōe vel con-
 sensus in ratione. Adeo non facile est discer-
 nere sensum a consensu. Quāto plus habet
 difficultatis probatio quadruplicis primo
 nati spiritus dum vix instinctus vni/vel
 inspirato vehemens tangit mentem/ si sit a
 deo vel ab angelo bono/aut malo/vel a pro-
 prio spiritu humano. Cuius rursus sensus
 portio duplex superior et inferior ascripta
 est. Cuius sentire diuisionem perfecte dat
 illud verbum dei: quod pertingit usque ad di-
 uisionem spiritus et anime. Qualem in se
 diuisionem passa erat que exclamauit. Da-
 gnificat anima mea dominum. Debuit discernens

spiritum ab anima subiicit. Et exultauit
 spiritus meus in deo saluari meo. **D**ec
 inter sub compendio cuiusmodi notata sunt quod
 tunc dum ad singularia descendendum erit
 facilius hac occasione sapientiores diiudicent
 persuasum habentes viuere hominem
 cuius nomen sit in libro vite/ cui pluries et
 in pluribus personis huius temporis datum est ex-
 periri et praticare omnia que dicta sunt.

Finit tractatus de probatione spirituum
 magistri Johannis de Beron cancellarij
 parisiensis in Constancia. Anno domini. M.
 cccc. xv. in die sancti Augustini tempe ge-
 neralis concilij inibi celebrati/ editus propter
 aliqua que de canonisatione Brigide in pre-
 fatio palio oriebant sub. xi. considerationibus
 comprehensus.

Tractatus eiusdem cancellarij parisiensis de examinatione doctrinarum.

Atendite a falsis prophe-
 tis clamat christus sum-
 mus doctor noster. Cui con-
 sonat apostolus suus do-
 ctor in veritate. Doctrinis
 inquit vanis et peregrinis no-
 lite abduci. Patres et fratres qui habet au-
 res audiendi audiat. quia nulla monitio
 salubrior. nulla si negligatur poterit esse pe-
 riculosior. Quia sicut venenum corpus ene-
 cat sic prophetie false/ sic doctrine vane et pe-
 regne trahunt animas ad interitum/ non qua-
 lem cumque sed eternum. Turbant insuper ec-
 clesiam politias demum omnes tempora-
 les et spirituales evertunt. Quapropter
 occasionibus intra cor ab extrinsecis susceptis
 proposuit nostra sedulitas opusculum com-
 ponere. quadruplici modo de examinatio-
 ne doctrinarum. Primo theologically.
 Secundo exemplariter. Tercio phisicali-
 ter. Quarto practicaliter. **P**rimus mo-
 dus qui presentis est opusculi/ sex conside-
 rationes de examinatioibus idoneis doctri-
 narum. et totidem de examinatioibus arte pertrin-
 get. que notantur in his versibus. **C**on alium papa
 psul. doctor. bene doctus. Biscretor quod spi-
 rituum de dogmate censent. Qualis sit do-
 ctrina docet quod quod soales. **S**i finis sit sa-

De examinatione

Rus/questus sine libido: **P**rotestamur in panis nihil nos in docedo vel narrando fore dicturos/intentode corrupta favore vel odio/sed tāq̄ in articulo mortis positi/ eorā iudice deo/volumus cautelas insinuarē/ contra falsas pphetias suspectasq; doctrinas/ maxime diebus istis malis/ quando studiū theologie refriguit/ quādo magna ex parte dissipatū est/ vbi ponissime florere solebat. **F**iet insup sermo presens talibus/ et pro talibus/ qualis fuisse laudat iob qui sunt simplices et recti ac timentes deū/ et recedentes a malo/ ne diabolus cui non ignoramus astutias improuisos forte reperiat seducatq;. **T**ales alloquimur venerandos patres carthusien. et celestinos/ q̄s afflictos/ vt Job/ oportet ee in terra bus q̄ sonat concilium. **C**onuenit et orientales esse pro susceptione luminis gloriosi quib; testimoniū perhibendū est d̄ lumine. **A**nima deniq; iusti annūciat aliquando vera/ plusq; septem speculatores constituti in excelsum ad speculandū. **Q**uibus ante locutus discurremus per vnamquāq; considerationem/ duodecim veritates aliquasq; cautelas miscendo.

Consideratio prima

Examinator autenticus et finalis iudex doctrinarum fidem tangentium est generale concilium. **R**educitur hec consideratio primitus auctoritate generalis concilii Constantien. cui forte par in duratōe nullum fuit. **F**orma decreti sui satis habetur. et posita ē in tractatu de p̄tate ecclesiastica/ et in opusculo. **A**n liceat appellare a papa. **S**umit insup ab euāgelio cū rōne talis confirmatio. **C**hristus fuit sup̄mus et optimus institutor ecclesie non deficiēs in necarijs qui et dixit. **E**cce ego vobiscū sum vsq; ad confirmationē seculi. **O**portuit igit̄ in ecclesia relinquere regulā infallibilem p̄ fide seruāda/ et dubijs emergētib; terminandis. nō aut̄ reperit̄ in terris altera talis infallibilis regula nisi generale conciliū legitime congregatū. nam p̄sona quelib; singularis d̄ ecclesia cuiuscūq; dignitatis etiam papalis/ circūdata est infirmitate/ et deuiabilis ē vt fallere possit et falli. **P**ropterea nō

imparē posuit **A**ug. auctoritatē in ecclesia et in euāgelio/ dicens. nō credere euāgelio nisi me auctoritas eccie comouisset. **O**ppo net alijs q̄ in agibilibus et constitutōibus hūanis/ vel sententijs/ vel scōr; canonisationibus/ ecclia falli pot̄ et fallere s̄m iura et experimētis plurimis. **R**ūdet̄ secus ee i his q̄ sūt facti vel iuris hūani/ et in his q̄ sūt iuris diuini de nēcitate salutis cognoscendi/ cuiusmodi sunt veritates fidei/ p̄cipue articuloꝝ. p̄pterea assistit specialius vbi non sufficit humanū auxiliū. sicut in determinatione veritatū fidei q̄ in alijs in q̄bus nō necario stat salus. **N**ihilominus attendendū est multiplicē ee doctrinarū p̄ ecclesiam seu conciliū vice sue approbationem. **Q**uedā approbāt vt certitudinali de necessario credēde. **Q**uedā vt vtilēs ad moralem religiofamq; doctrinā/ sine mixtōe falsitatis noxie/ nō tū sunt sic vt credant obligatorie. sed dicunt̄ d̄ pietate fidei. **Q**uedā vero solum permittunt vt legant̄ non qm̄ sint mixte falsitates/ sed habent aliūde plurimas vtilēs doctrinas/ sicut sūt sc̄pta multorum doctor. **E**t ita **A**ug. sua scripta recipi volebat. **N**oli inquit meis litteris q̄si canonicis scripturis d̄ se deservire. **E**t iterum **N**egare non possū nec debeo sicut in ipis maioribus. ita multa ee in tā multis opusculis meis/ que p̄nt iusto iudicio et nulla temeritate culpari. **S**umit h̄ duplex veritas. **C**anonisatio persone non compellit firmiter adherere doctrine sue. **P**atet etiā in martyribus. vt in beato **C**ypriano. **P**atet de pluribus canonisatis. quorū quotidie positiones a scolasticis non tenent̄/ sed palam negantur aut cum reuerentia si fieri potest exponuntur. **A**ltera veritas. **D**ebet cū maturitate maxima et nō sine grandi nēcitate republice/ determinatio fieri in materijs fidei maxime condendo articulū vniuersaliter obligātem. **A**lio quin somniandū est de scandalo vel scismate nō facilius exterminabili si qui dissenserint. **D**oceat nos scisma grecorum. **D**acratione sacre theologie facultas parisiē. frequenter dum queruntur ab eadem decisiones dubiorum quasi neutrorum. solet non per se totā dare determinationē/ sed deputatos p̄ concilio dādo suos committere. **Q**uāto aut̄

plus hec auctoritatis grauitas/est in generali concilio/ necnō in summo pontifice conseruanda. Neq; tamen ita declinandū est/ ad nihil determinādum/ q; apertuz in fide/ 2 moribus scandalum radicetur rē.

Consideratio secūda

Examinator iudicis doctrinarum fidem tangentiū: papa sup̄mus est in temis post generale concilium vel cum ipso. Reducitur auctoritate canonū/ cum ratioe morali: pre supposita fide. Quoniam sup̄mus in omni policia iuris habet dubia circa policiam emergētia determinare vel interpretari: vel declarare cum appositioe penarū in rebelles. hoc autē est iudiciū auctoritatis. **D**iceret aliquis nō oportz ita fieri: cū papa sit deuiabilis: nō enī est magis p̄firmatus q; petrus erat: **U**n̄ resp̄sus est a paulo eo q; nō recte ambularet ad veritatem euangeli. **C**onfirmat hec obiectio consideratio p̄cedentē: s; plus infert q; oportet. Neq; enī pōt assidue p̄ alius generale haberi p̄sentialiter p̄ deaisione dubiorum nec expediret passim ita fieri. **S**up̄mus autem in ecclesia facilliter adit. **Q**ui si nollet oīno p̄tinaciter ea q; sūt fidei declarare/ vel erraret declarando/ sup̄est iudiciū concilij. **P**oro nō sequit: papa pōt in diffiniendo fallere/ vel falli/ igit nō est iudex idone; sic i alijs p; instantia. **C**ōcludit tñ ex hac radice duplex veritas. **P**rima q; determinatio solius pape in his q; sūt fidei nō obligat vt p̄cise ē talis ad credendū. **A**liquin staret in casu q; quis obligaret ad p̄dictoria/ vel ad falsū contra fidē. **S**ecūda veritas est/ q; snia pape ligat oēs fideles ad nō dogmatizandū contrariū: nisi p̄ illos et apud illos qui manifestū contra fidē dep̄hēdūt erroze/ 2 scandalū grande fidei suo silentio fieri: si nō apponerēt se/ cognoscunt. **Q**d si fieret p̄secutio sniaz/ 2 penaz cōtra eos sciant beatos eē qui p̄secutionē patiunt. **A**p̄ iusticiā. **S**up̄est quoq; remediū cōcilij generalis: cuius finalis auctoritatis. iudicialis q; potestas fundata ē indestructibilitē in illo verbo xpi. de correptione fraterna. **S**i fideles nō audierit sit tibi sicut ethnicus/ 2 publicanus. **C**ui legi haud dubie subest

papa lic; hactenus multis bec veritas nō placeret: ap̄t inordinatum fauore ad summum pontificē. vel scripta sua male iusscepta/ plusq; ad xpm 2 euangelia. **N**unc autē opposita falsitas ē heresis exp̄sse damnata p̄ concilium **C**onstañ. cū alijs multis in utilitate totius policie xpiane.

Consideratio tertia.

Examinator iudicis ordinarius doctrinarum h̄mōi/ est prelatus in sua iurisdicōe: cui communicat inq̄sitor. **R**educit hec consideratio p̄ canonicas monitiones: 2 censuras platorum exhortatiuas/ vt dioceles suas extirpare studeāt ab hereticis 2 heresibus p̄niciosisq; doctrinis. **S**umit̄ p̄terea rō p̄portionalis ad auctoritate pape/ nec non p̄ ordinē hierarchicum figuratum in cōcilio dato moysi per iethro sacerū suuz. **S**ed notetur hic duplex veritas. **P**rima q; nullus ep̄us inferior potest condere articulus fidei catholice/ qui videlicet ad totā ecclesiā se extēdat. **N**on enim pōt in eos obligatōnem ferre quos nō h; in iurisdicōe subiectos. **D**iffert igit determinatio pape/ quoniam generalis ē. 2 ad oēs catholicos se extendit quo ad penā. **S**ic intelligere debent dicentes nullum p̄ter papā condere posse articulum. **A**liquin fallerentur qm̄ in suis diocebus plati ius habēt cum appositione cauti cōcilij. **P**ro quo sit sc̄a veritas distinctioe p̄missa. **Q**uāliq; sunt doctrinae palā hereticas apud omnes. **A**lie dubie simplicibus/ sed manifeste sapientibus 2 peritis. **T**ercie veluti neutre h̄ntes p̄ se doctores cum rōnibus ad utrāq; p̄te p̄habilibus: nec in vna tñ diocesi v; paucis. sed apud oēs xpianos aut longe plurimos. **E**st ergo veritas/ q; in primis 2 sc̄is auctoritas inferior platorum se extendit. 2 ad suos tñ modo. **I**n tertijs vō nequaq; qm̄ merito dicuntur maiores cause fidei. ap̄t difficultate deaisionis: cum periculo scandalū ideo sunt ad sedē ecclesie. vel ad sedentē in ea summū pontificem referēde. **I**ū illud. **S**i quid ambiguū vel difficile rē. vocans causam grandē. non rōne materia. sed ambigūe/ difficultatis in terminatiōe. **C**uius distinctiois ignorantia vel dissimulatio

De examinatione

culpabilis. non paucos depulit in errores
scandalosq; iudicia. 3 ordinariā 7 docto-
rale potestate nostra tempestate.

Consideratio quarta

Examinator partim autenti-
cus partim doctrinalis hu-
iusmodi doctrinarum est quili-
bet in sacra theologie facultate
licentiatus aut doctor. Reducitur hec con-
sideratio per formam verborum quibus dat
licentia magistralis. Ego autoritate apo-
stolica (dicit cancellarius) do tibi licentiam
legendi. regendi. disputandi. docendi in sa-
cra theologie facultate hic 7 vbiq; terrarū.
In nomine patris et filii et spiritus sancti
Amen. **E**x hoc absq; ulteriori deductio-
ne sumitur duplex veritas. Prima q; do-
ctores theologia nō sunt arcendi sine cau-
sa rationabili ab exercitio predictorum actuū
qm̄ papalis autoritas licentiā confert eis.
non ita tamen/quin diocesani seu locorum
ordinarij. p̄nt obistere vel non consentire
p̄ rationabili voluntate. Exemplū de po-
testate sacerdotali que equalis est in quo li-
bet quo ad corpus xpi vix. sed diversifica-
tur quo ad mysticū qd̄ iurisdictionis respi-
cit potestate. Exemplū in magistris in ar-
tibus: qui nō legunt semp artes vbi volūt
nisi scolasticorum sensus habeat. Et vo-
luntate ex hac declaratione veritas altera. Et
doctores theologia non obligant precise
ex potestate sibi tradita/predictos acius le-
gendi. pdicandi 7c. passim exercere. Secus
de prelati ordinarijs: quorum officio pasto-
rali annexū est debitū vel obligatio pdican-
di 7c. subdito sibi gregi. sicut iugit. **A**plius
hec duo. pastores 7 doctores/qd̄ rō mani-
festa conuincit. Oportet em̄ quosdā esse in
ecclesia qui sunt ex officio instituti t̄les act⁹
exercere. Alioqn̄ nō fuisset instituta p̄fecte:
contra illud: dei p̄fecta sunt opa. Non autē
sūt alij sic obligati p̄ officium q̄ pastores sūt
7 doctores: 7 nō soli doctores. **P**ossent
p̄sequēter inferri veritates multe salubres 7
necessitate studij theologia: nisi silentium
brenitas indiceret. **D**icitū est p̄cise 7 pas-
sim/qm̄ aliunde p̄t doctor theologus ob-
ligari pdicare vel docere/vel scripturas in-
pretari: verbo vel scripto: dum necessitas im-

minet hereticos 7 hereses repellendi. **A**ut
q; videret ingratus donis dei/que ad mo-
dū loquit̄ q̄retes: si sacerdos nō b̄ficiat̄
possit sine pctō ab omni celebratōe cessare.
Addit̄ tertia causa v̄n̄ specialit̄ mittit̄ p̄ or-
dinariū suū/quo casu tenet sibi d̄ sustenta-
tione sua sufficienter p̄uidere qua data. id
contrahit obligatio quasi pastoralis in p̄-
fato doctore. Neq; em̄ tunc dicere p̄t in
sui velamen ocij. Nemo me condurit.

Consideratio quinta

Examinator huiusmodi doctrina-
riū est. per modū doctrine. **L**
libz in sacris lris sufficient̄ er-
uditus. Reducit̄ hec cōsideratō
perula maxima a sapiente 7 philofop̄o po-
sitam. **E**x eorum que quisq; nouit ē iudex bo-
nus. Iterum q; nullis existentibus quib⁹
conferret̄ gradus licentię. quia vel nollet̄ re-
cipere vel nemo conferret. Possent̄ nihilominus
prelati secum assumere pro plebis
eruditione: 7 fidei conalio sufficient̄ in sa-
cris litteris eruditos. Hoc tamē observa-
to q; dignus est mercenarius mercede sua
contra illos qui precijs 7 magnis pensio-
bus pdicunt pcuratores: 7 advocatos vel
solicitatores causarū p̄phanarum. theolo-
gos vero vix vel gratis dignatur̄ assumer-
e. **A**deo tenā sapit animalis homo. adeo
querit non que dei sunt. sed sua: nec tā sua
frequenter ex abusu. **I**ungat̄ huic cō-
siderationi cum sua declaratione duplex ve-
ritas. **P**rima statet q; aliq; simplex nō
autofatus eēt tam excellenter in sacris lit-
teris eruditus: q; plus eēt credendus in ca-
su doctrinali sue assertiōi/ q̄ pape declara-
tioni. **C**onstat em̄ plus eēt credendus enan-
gelio q̄ pape. **S**i doceat igit̄ talis erudit⁹
veritatē aliquā in euangelio contineri. vbi
7 papa nesciret vel vltro erraret. patz cuius
preferendum sit iudiciū. **A**ltera veritas
Talis eruditus deberet in casu/ si et dum
celebraretur generale conalium. cui 7 ipse p̄-
sens eēt illi se opponere/ si sentiret maiores
partem ad oppositū euangelij: malicia vel
ignorantia declinare. Exemplū beatissimus
dedit hilarinus. **C**unde q; vis ab initio mi-
litaris ecclesie que componebat̄ ex aposto-
lis. 7 immediatis successoribus nouit̄ 7 certū

fiducialiter a christo doctis. de multis que non sunt scripta plus eēt credendum auctoritati talis ecclesie. q̄ euangelio cuiuscūq; principij eēt ab ea receptum vel autorisatū. Nihilominus post approbationem ⁊ autorisationem quattuor euangeliorum per dicam ecclesiam plus eēt credendum euangelio q̄ alteri cuiuscūq; humane auctoritati. Non dicitur q̄ totius ecclesie. quoniam illa est auctoritas dei ⁊ euangelij. Nec potest errare in fide lege stante.

Consideratio sexta

Examinator huiusmodi doctrinarum. Est omnis huius discretio nem spirituum: q̄tum hoc donū spiritus sancti in eo vult exerceri. Beducitq; et terminis: q̄m spūs sancti in manifestatiōe veritatis inima: nec fallere nec falli pōt. quādam modū theologi fundāt: q̄ nec fidei nec sensui falsi scripturę subesse potest falsū. Alioq̄n nihil auctoritatis ad credendū: nihil roboris ad persuadendū sibi subsisteret. Est autē sensus literalis non soluz grammatialis: sed nec fricte logicalis. Verum ille quē spiritus sanctus principalit̄ intendebat. qui ex circūstantia litterę cū causis dicēdi ⁊ modis exponēdi magis patet. Unde generaliter in parabolicis locutiōibus sensus literalis est: nō qui p̄ verba s̄ per res ⁊ facta designatur: v̄t d̄ lignis cōstituentibus sibi regē rē. Porro donū discretionis spiritū: q̄nq; datur ad priuata in structiōne recipietis: quasi priuata lex. Bequa canon tradit eos qui priuata lege ducuntē generali nō teneri. Est autē operatio sua facere quodā intimo sapore cū illustratiōe certa: cognitā eē veritatē. Exempluz d̄ monica matre sancti Augustini s̄m relationem eius in confessionibus. Datur aliquando discretio spiritū principaliter ad edificatiōem ecclesie. sicut ⁊ donū p̄phetie vel linguarū vel gratia sanitarum cum similibus. Et hoc reperitur i reprobis s̄m apostolum ⁊ euangelium. Quibus si semper ⁊ quomō credere debeāt fideles: grandis questio est. Quā videt summatim absolueret canon dicens. Memini dicenti se missum de super: oportere credi nisi de sua doceat missione: Exemplo iobanis baptiste

Furta q̄d sumitur p̄ma veritas. Q̄ habendi sunt suspecti vel non statim admittendi i doctrinis suis: maxime si sint extranei. tales qui se dicūt discretionem ⁊ visionem spiritū dono sancti spūs possidere. Alioq̄n qui cito credūt leues sunt corde. ⁊ faciles ad errores. Quid fiet igit̄? Certe iudiciū expectabit̄ s̄m p̄missos quinq; gradus examinandi doctrinas ab infimo vsq; tandē ad sup̄mū. Q̄d est p̄ aliū si res apparuerit p̄orbis ambigua ⁊ vicens decisiō reputet̄. Altera veritas. nemo facile debz estimare se priuata lege moueri. q̄n humanō se patris sit subdere parereq; iudicio. q̄niam nō est dissensiois deus. Neq; formidet: qui huiusmodi est si cum vera humilitate consilium querit alienū se p̄pterea decipendum. vel a spūs sancto detrendū. exemplo p̄dicatoris nostre etatis egregij magistri vincētiij. Concludit d̄ns Bonauentura: pro p̄missis: vbi querit si q̄s possit excusari adorando diabolū ostendentem se vice christi? ⁊ nequaquā. Ratio. q̄a supeff tali casu triplex remediū. videlicet suspensio iudicij p̄prij. petitio alieni consilij: aut tandē imploratio diuini auxiliij q̄d nō deest faciēdo q̄d in se ē p̄mis duobus modis. Exemplo beatissimi Martini. et aliorū plurimorū. Obijcit idē Bonauentura: d̄ adoratiōe eucharistie q̄nq; non p̄secrate in manibus sacerdotis. R̄ndet casū istum cōmunē eē. qui semper implicitam habet conditionem vel p̄sumptionem q̄ sacerdos fecerit s̄m debitum ecclesie rituz: que conditio non debet exprimi in adoratiōe. Saluatur tamen adoratio ne peccatuz sit propter morem fidelium. Exemplum de adoratiōe imaginū. Non sic d̄ adoratiōe panis in mensa: etiam si conditio ponetur: dicendo: adoro te si tu sis consecratus. Non em̄ sunt tales circūstantie p̄t in altari. Sumitur inde consequēter cautela p̄ laicis circūstantibus altari: q̄ hostiam nō adorent q̄tumcūq; videatur in manibus sacerdotis. nisi cum eleuatur ⁊ postmodū. Sed nec sacerdos caute facit non abscondendo visionem a populo dum consecrat. Aut continari vsus deberet opponi. Aut a circuitu altaris arcedi eēt alij: maxime populares.

De examinatione

Secda ps pncipalis.

Prima consideratio.

At tendendum est in examinatione doctrinarum. Primo & pncipaliter si doctrina sit & formis sacre scripture. tam in se q̄ in modi traditione. Declarat̄ et auctoritate beati Dionysij dicentis in sententia. Nihil audendum dicere de diuinis nisi que nobis a scriptura sacra tradita sūt. Cuius ratio est qm̄ scriptura nobis tradita est tanq̄ regula sufficiens & infallibilis p̄ regimie totius ecclesiastici corporis & membrorum vsq; in finem seculi. Est igit̄ talis ars. talis regula v̄l exemplar cui se nō conformans alia doctrina. vel abijcienda ē v̄l hereticas aut suspecta. aut imprinens ad religionem p̄sius est habenda. Hinc glossa quedam super illud Apparuerūt moyses & helyas loquentes cum eo. sc̄z Ihesu in transfiguratione. Suspecta est omnis reuelatio quam non confirmat lex & pphete cum euangelio. Que tria significant moyses helyas & christus. Alioquin delusiones demonum aut potius pp̄ij capitis falsificationes q̄ reuelationes habeantur. Talibus idiotis obijciat̄ illud christi. Erratis nescientes scripturas. **A**t vero dicit aliquis. Ecce q̄ a principio et vsq; nunc doctrinae salubres tam verbis q̄ scriptis inserte sunt / quas scriptura sacra non continet. Imo continet respondens / s̄m aliquē gradum veritatum catholicarū. quos gradus quoniam alibi explicauimus breuitas hic non apponit. **Q**ueret alius quid sibi vult finis huius considerationis loquens de modo traditionis scripture. Nunquid potest alia salubris doctrina taliter tradi q̄ redderetur inepta & nocua? **P**otest vtiq; **P**onitur ad presens exemplum de doctrina Raymundi lulli que quidem alta et vera & copiosa multa continet non tamen in multis absq; possibili calumniam de quibus nihil ad presens. **D**ocvnum placet inferere temporibus nostris in sacra theologie facultate parisiensi institutum. **H**abz ipse lullimodum traditionis specialem sub magnis voluminibus ad certa nomia ad ca-

racteres & figuras. **S**ensit eadem facultas nonnullos de suis suppositis vt promissus ad nouitates. velle traditionē huiusmodi multiplicare per studium. **N**am et in Arrogonia dicitur edoceri. **C**onstituit prius statutus / q̄ patribus carthusien. **A**pparuit significauit per litterā. habet enim copiam librorū dicit lulli. **Q**uo statuto prohibebatur omnibus suppositis suis / ne derelinquentes modum doctrinalē sanctorū doctorū per ecclesiam approbatorū. et qui tentus est hactenus in sacra theologie facultate / transiret ad nouam hanc fantasiam diuinitatem. **E**licitur ex his cū precedentibus duplex cautela nedum p̄ examinatoibus sed receptoribus doctrinarū maxime religiosis quos sua sacra nō dicam rusticitas / cum Hieronymo / s; humilis & deo amabilis simplicitas / comendat. **N**am qui ambulat simpliciter ambulat confidenter. **S**impliciter intellige non ignoranter non infantili sensu. non negligenti. vel hebeti intellectu. s; absq; plica dolesit. **S**icut curiositate fugie. **A**lioq; q̄ ignorat ignorabit. **P**rima cautela sit cis. nullam reaperere doctrinam. absoluto iudicio. nisi altero ser̄ modo p̄ parte ap probatam. **T**eo magis si sermo vel modus sit extraneus a cōmuni sermone doctorū. q̄uis sententia grates appareret morales vel philosophice. **T**heologizat aliquando demon / aut climacus: et patz in euangelis etiam coram ihesu quem temptare p̄sumpsit et dicere. **S**criptum est. **A**ngelis suis mandauit d̄ te n̄. nihilominus phibuit ipse. **A**ui paulus et alij se conformant ne testimonium quantumlibet in superficie verū acciperetur a demoniacis vel phitonibus vel simulacris & ppheticis insanentibus et sibi ille finit / et ventiloqui. cum ceteris magicis maledictis. **N**am que cōmunicatio lucis ad tenebras. & christi ad belial. **R**atō prima. quia sunt ex cōmunicati. **S**ecunda quia nullum verum bono sine dicit. **T**ercia quia continuo aut tandem falsitatem ingerunt. et si mille premiserint veritates. **N**on est em̄ doctrina fallens que vera nō misceat s̄m Bedam. **A**ltera cautela est. **C**onferre protinus doctrinam que terminos habz extraneos. v̄l sententias nouas

et peregrinas. ad terminos doctorum cō-
munitium ⁊ sentētiarum eorum. **H**oc xps con-
tra dyabolum egit. **H**oc magnus **A**ntho-
nius docuit. **H**oc paulus intellexit cū di-
ceret ad discipulum. **P**phanas vocum no-
mitates deuota. **H**oc **A**ugustinus. nobis
inquit ad certā regulā loqui fas est. **H**oc
Hieronimus. **E**x verbis inquit inordina-
te. platis oriē heresis. **H**oc serenissime cu-
rodinit sacra theologie facultas **P**arisiē.
Cuius vnum e multis sit hoc exemplum
vnius licētiatus posuit in vesperijs. **Q**uā-
ter erat cā filij. i. pater generat filium. **C**on-
fessim oppōsum est os eius neq; sibi pmissum
est talibus vti terminis licet ostēderet
exponēdo se verū tenere sensum. **S**ic **A**u-
gu. loquens de fato iuxta p̄horum aliquo-
rum veram s̄niam q̄ deus erat fatum. **T**e-
ne inquit s̄niam sed corripe linguā.

Consideratio 2

Atendendū est in examinatioe
doctrinarum cuius sit conditio-
nis docēs seu publicās sine scri-
bens. **D**eclarat q̄ nō modicum
refert inter doctum rei quāz loquē ⁊ inter
indoctum. inter senem ⁊ iuuenē inter mo-
nigeratum ⁊ dissolutum. inter hoīem boni
naturalis iudicij et patiētē in cerebro vel
impudentem. **B**emū inter virum ⁊ mulie-
rem. **F**uit **H**alienui arte sua p̄tissimus
medicīne. **A**demini dum puerulus stude-
ret in artibus ip̄m irrisum. q̄z posuit quar-
tam figurā in silogismis. **A**dit inquit
falce in mēsem alienā. q̄z nō logicus
sed medicus est. **L**oquē aduersus eundē
rabbi moyses medicus. **Q**uia p̄sumēs de
scia medicīne. p̄sumpsit cōseq̄nter de mul-
tis tanq̄ illa sicut medianam cognosceret
in quibus turpiter ip̄m errasse notauit. **E**t
hic error familiaris admodū sapientibus
huius seculi qui dum se vidēt honorari p̄
aliqua scia. sit legum. sit canonū. sit indu-
strie mūdia lis. laxāt faciliē ora de fermōni-
bus q̄s nesciunt. vt de theologia. q̄si vere-
cundarent aliqd ignorare. **A**ut aliq̄n ma-
iori demētia. q̄ nō cognoscunt in se. despi-
ciunt in alijs tanq̄ sup̄uacua ⁊ noxia ne vi-
deant ea q̄ sunt vtilia. nequa q̄ cognoscere
Quanto cōsultius iubet sapiens. **P**uden-

tie tue pone modum. qm̄ magna pars scie-
tie est. dicit **H**ieronimus scire quid nescis
Magne demū modestie taliter agnosce
Porro differētie parent relique. **B**e senti-
bus exptis. quibus ideo est sapiens. **B**e be-
ne mougeratis quasi humilibus. **B**e natu-
raliter prudētibus respectu iuuenū q̄s ait
Aristo. nullus eligit. cum constet eos non
esse prudentes p̄pter inerpientiam. **R**espe-
ctu q̄z malivoloz quos excecet malicia.
Respectu deniq; melancolicorum. qui se
ip̄os regere vel p̄p̄iam domum nesciunt
desipiētes in manifestis. **P**ostremo
serus muliebris ab apl̄ica p̄hibet au-
toritate. ne palam doceat. doctrinā intelli-
ge seu verbo seu scripto noie suo publica-
tam. maxime si fuerit ad viros. nec quales
cunq; sed sapiētes sed eruditos sed status
in deu otōe vel religione p̄cellētis. **S**en-
tentia est **G**regoriij p̄sumptionem esse. vel
le docere sanctiorem doctoremq;. **C**ula-
pat **H**ieronimus eos qui discūt (p̄chp̄u-
dor) a feminis q̄s viros doceant. **Q**uid si
talis sexus appoierit ambulare in mag-
nis ⁊ mirabilibus sup se visōes quotidie
sup visōes addere lesiones q̄q; cerebri p̄
epilentiam vel congelationem. aut aliam
melancolie speciem. ad miraculum referre
Nihil deniq; dicere nisi vice dī sine medio
reuelātis. **A**ppellare sacerdotes dei filios
suos. **D**ocere eos p̄fessionem suā in qua
nutriunt assidue. qualiter obedire sup̄ior-
ibus deberent etiam vbi dyabolus esset in
carnatus. **Q**uā si dolent in aduersis p̄ sensu
aliratis amore sunt imp̄fecti. cum nec pau-
lus nec **M**aria. immo nec xpus haud du-
bie p̄fectissimi fuerint doloris exptes imo
si desunt pene sensus. qualis erit patientie
virtus. **D**icit altera se annihilatā fuisse p̄
mōm̄la t̄pis. **A**ltera q̄ mirabiliori vnione
deus vnibat sibi. q̄ humanitati suscepte
xps iungebat. cum talibus sine numero
que nec magnis voluminibus plene refe-
rent. aut relate convincerent p̄ singula. **B**i-
ctum est grauiter a poeta. varium ⁊ muta-
bile semp̄ femina. **Q**uales describēs apl̄s
vitare docuit curiosas et verbosas dūctas
varijs desiderijs. **E**t ve parenti nostre p̄-
me. que p̄mo verbo sup̄ relatione diuini
p̄cepti bis mentita est. **P**recepit inquit de-

De examinatione

us ne comederemus; et ne tangeremus. hoc
addidit ne tangeremus. sequitur ne forte mor-
riamur. **E**cce incertū retulit quod erat certis-
simum. **N**eg tñ ista dicentes derogamus
gratie dei neque mulierum quas elegit
privilegiare sanctitati. sed nobis vigilādū
est adversus astutias dyaboli iam ab ini-
tio ceptas. **E**t cautela duplex inter alia
sumenda est. **P**rima omnis doctrina mu-
lierum maxime solennis verbo vel scripto
reputanda est suspecta nisi prius fuerit al-
terio sex modorum quos prima pars refert
diligenter examinata et multo amplius quā
in doctrina virosum. **C**ur ita? **P**atet ratio
quia lex communis nec qualiscumque. sed di-
vina tales arceat. **Q**uare? **Q**uia lenius ses-
ductibiles. quia prius seductrices. quā
non constat esse sapientie divine cognitri-
ces. **A**liud quoque est garrere que venerint
ad fantasiam. **A**liud de scripturis sanctis
preferre sermonem. istud cum aris stabili-
tate subsistit. **A**liud dilabit sine summitate.
Ubi sunt scripta tot devotissimarum eru-
ditissimarumque seminarum sicut panle si-
cut custochium? **C**erte nulla supersunt. quā
nulla presumperūt. **S**ecunda cautela que ta-
cta est. **C**onferat statim doctrina per singu-
las sententias et verba si sit conformis ad
doctores approbatos et si sic quid addit
ad illos in potestate suarum. vel religionis
edificatōne penset. **S**unt enim doctrine que
dam habentes folia verborum quasi specu-
losissima. que si discutiant inveniunt simi-
les ficulneque cui maledixit dñs. quā sunt sine
fructu aut per fructu reddunt instar pomor-
um in domo solum cinerem. quo turbat
sensus non reficit affectus. nec tandem illu-
minat intellectus. **N**otet ad extremum
quod sancti prophetę et doctores iam universa-
liter approbati recipiunt in suis verbis ob-
scuris et ambignis interpretationem qualis
non debet novellis prophetantibus de corde
suo aut priusquam confiterentur quasi de suo quod
eis divino.

Consideratio 3

Atendendum est in examinatio-
ne doctrinarum cuius conditio-
nis sunt hominū doctrinas vel au-
dientes vel conducentes vel re-

cipientes. **D**icit sapiens de principe id quod
ad omnes trahi potest. **Q**ui libere audit et
ba mendacii omnes ministros habet im-
pios. **Q**uid nempe est efficacius ad corru-
pendam omnem doctrinam quam adulatio sub-
dola. vel consulentium vel conscribentium
vel audientium. vel recipientium cum indis-
creta laude et inexaminata gloria sicut cum ad-
miracione. **Q**uotiens vidimus impletū
illud comici de adulateore sicut profecto ex stul-
tis insanos facit. **Q**uod in de amicitia vetuit
Cicero dicens homines adulateis impletos
vento sibi sumere spes improbilissimas vel
errore suo fundatas unde nihil superest ipsis
nisi discrimen et perditio dum tales hi se re-
putant quales audiunt doctores. sapientes
devotos. eloquentes. **Q**uo contra nihil est
optabilius ad virtutem humilem quam libere
nedum audire sed inquirere diligenter qui
dicat ei cum omni libertate veritatem. **S**unt
in exemplum nobis lucifer cum angelis fir-
is quos quid aliud quam propria sefellit adula-
tio. **S**unt homines qui se tanquam deos hac
tracti vel sania coli inserunt extorsuntque.
At et quid ad rem spectat quod nunc agit
queret aliquis. **M**ultum certe per omnem
modum quod sub cautela duplici notabimus
Sicut nullum habet vir vel mulier effi-
carius apud se remedium per delusionibus
evitandis quam eas cum humilitate secula sus-
gere nec querere per miracula vel revelaciones
regi spreto humano sapientum consilio. sic
aliorum respectu nihil fugibilius habere de-
bet quam adulacionem indoctorum vel pravorum
nihil quam desiderabilius quam herere comitibus
sunt confessores. sunt alij qui sine plica dolo-
sitate ingerunt assidue simpliciter et humi-
liter sapere. **T**alem habuisse beatus **B**ernardus
trem suum **B**ernardum referunt. qui nec in ma-
nifestis signis applaudebat beato **B**ernar-
do. **S**ed cum aspernatis cabino reiciebat.
non ad nequicia pertenuit. sed humilitate pia
agens. **S**unt confessores qui de nonnullis
quos vel quas audierunt verba faciunt in bo-
num. **Q**uod pura mens quam integra quam sine mor-
tali delicto. **E**ssent talis utinam cum mei sicut
bus. non advertentes qui taliter agunt se per
indirectum culpam reliquos confitentes eis.
quos non ita predicant sicut et occasione dant su-
is laudibus. non qualitercumque. sed in confes-

sione mentiendi. **E**ffet hic habendus sermo latior, p̄sertim in materia canonisationis et testificationis sumptis p̄ confessores. **S**ed sup̄ his et alijs particularior erit inquisitio facienda / dum modus exemplaris / id est p̄ narraciones exemplorum tractabitur. **S**equit̄ altera cautela p̄ p̄latiis, et specialiter doctoribus / apud inferiores p̄sertim idiotas / ac sine lris mulierculas. **C**aveant qui dati sunt in regimen et exemplū / ne leuiter suis verbis aut factis approbent doctrinas earū / vel miracula seu visiones insolitas ipsis maxime scientibus seu coram eis. **N**ulla plane posset altera dari talibus ad fingendum fortior occasio. **E**xpi plures loquimur. et **S**eg. xj. testis fuit idoneus sed tardus nimis. hic positus in extremis habes in manibus sacrum xpi corpus. p̄testatus est coram omnibus vt caueret ab hoibus sine viris sine mulieribus sub specie religionis loquentibus visiones sui capitis. q̄ p̄ tales ipse seductus. dimisso suo rum rōnali cō alio / se traxerat et ecclesiā ad discrimen scismatis imminens / nisi misericors p̄ uideret sponsum iesu / qd̄ horrendus vsq; huc nimis ben̄ patefecit euentus etc. **H**ic papa cum esset in Auinione p̄ katherinam de senis inductus est qualiter se romam transferret. cardinalibus et ceteris diffuadentibus. **Q**uo cum veniret circa dimidium annū obiit. **E**t tunc cepit fama qd̄ circa. xl. annos durauit Urbano. vj. et suis successoribus in roma vicis. **B**onifacio. ix. **I**nnocentio. vij. **S**ergio. xij. **A**lexandro. v. **I**ohanne. xxiij. **M**artino. v. vsq; ad conciliū **C**onstan. **I**n Auinione **D**o **C**lemente. vij. et **B**enedicto. xiiij. qui et petrus de luna electis. **D**oc cancellarius nō ponit nec vsq; eam nominat. **S**ed dñs fephanus olim p̄or carthusie in seits postea papie asserit p̄ sua manu ex **K**atherine p̄ puo ore / eas de lras scripsisse ad papā etc.

Consideratio

4

Atendum est quis finis sit hmoi publicandis doctrinarum s̄m alterum triū finium qui sunt bonū honorabile / vtile delectabile. **E**t primo de honorabili vt de fastu describēs **A**ug. hereticū dicit eū esse

qui alicuius tpalis cōmodi et maxime glorie / p̄cipatusq; sui grā, falsas et nouas opinioniones vel gignit vel sequit̄. **N**otat summa de vicijs et virtutibus in tractatu de fide / causas octo confectōnis heresum. **R**emittimus ad illā / quā libenter hic et alibi commemoramus summā / qm̄ ex optimis vinctumq; collecta est. **C**uius autor contempereanus satis fuit **S**uibelmo parisiensi. et **T**home vir sine gradu / de cōuentu p̄dicatorū **L**ugdunensi. **H**ic nihil in cōpilate de fantasia p̄uij capitis / sed de cōi acervo scripturariū doctrinā necit. cui si comparant̄ nouelle visiones nostrarū vel nostrorū / o sapiētissime deus / quantum solidiores. non vmbrales inueniret / ab eis tñ quibus aduersus sapiētis. cōsiliū non est p̄suasum q̄ aque furtive dulciores sunt et panis absconditus suauior. quicq; magis ea mirant̄. q̄ vel nō intelligūt vel insolita sunt / sepatū volētes h̄e cōmuniū / siles arthenicibus volētes semp̄ audire aliquid noui p̄ruientes auri bus. **Q**uo cōtra sit cautela duplex. **R**uminet assidue docēs vel scribēs / vel studēs quis suus sit finis intētus. **P**auci sunt ad modū qui nō rñ deant vt tandem saluus s̄iā. **S**ed sepe sub generalitate mentis iniquitas sibi dū ad p̄culares et p̄rios venit finis. et sub negotio charitatis agit negotium vanitatis. **T**emptationē iupbie reputant **A**ug. id̄ difficile cognoscibile q̄ non habet hō fas expiri / quē ad modū paratus est gloriam continere sicut non est fas hōi male viuere ne laudet. **A**c cipebat aut̄ sibi quidā nostri t̄pis signū tale. **Q**uerebat a se ipso corā deo de doctrinis p̄uis / quas vel ex officio / vel p̄ laudabili cōtra ocū iners exercitio / vel p̄ quesiti distributione talenti / vel p̄ temporis necessitate scribebat. **E**cce seruet̄ integra tibi merces / ait a dño. cōseruetur et aliunde sua proximis tuis edificatio. p̄ alienam doctrinam / seu per tuam / velut alienam / quasi mortuus sis a corde quid respondes. **N**unquid non adhuc in publicū p̄dire tua cuperes scripta? **S**i tandem inueniebat in conscientie serenitate / q̄ equo animo celari scripta sua tali casu vellet gratias agebat deo. tanq̄ excussus a palea vanitatis. **S**inaut̄ / gemitat s̄b p̄dere gloriatiōis vane. **Q**uesiti fuerūt a beato **B**re-

Sed esto pueniat hereses p theologos de
pauatos. nō em̄ theologia sicut nec cano
nica sc̄a cōfirmat boiem in veritate. Nun
qd̄ eo casu plus em̄it cōuenit suscitare p̄ ta
les reprobos ⁊ notios plures alios poten
tes obsistere suis heresibus palliatis / q̄s so
li theologi vel dephēdere vel p̄vincere sus
ficiūt. Illi v̄o culpant rōnabiliter hereses
introducere / q̄ ex officio resistere debentes /
faci sūt speculatores cec̄i canes muti. natu
te stulti nam̄ eccl̄ie naufragijs oibus expo
nentes: quā regere nec sciūt nec volūt. sc̄is
tibus deniq; volētibusq; succurrere viam
claudūt. ipsos abijciūt. infamāt. spernūt.

Consideratio 6

Atendendū est in examinatioe
doctrinarū de sine. si sit bonū de
lectabile / vel carnale seu sp̄nalis
luxus. Et sicut manifestū est q̄
ois excellens affectio trahit ad se iudicium
rōnis. Aruntū sicut nulla est vehementi
or q̄ luxuriosa libido. sic ad errandū falsū
q̄ docendū nulla p̄uiciosior. Patuit in se
ctis ture lupinorū / quorū sequaces non de
sunt vsq; hodie qm̄ ⁊ vbi latere putauerint
serpunt vbilibet. Epicurei sub tunica xp̄i.
qui mulierculis p̄mo deuotionē fingen
tes sp̄tēnus paulatim eis fidē tanq̄ lumē
et oculos tollere querūt / quatinus eas lice
tius ad desideria sua maligna p̄stiruant.
Non est nostrū feditates honēdas detege
re. cōsiderantes illud apl̄i. Que in occulto
fiunt ab eis turpe est dicere. Porro luxus
sp̄nalis accipit̄ ois curiositas improba sci
endi. que non oportet / vel plus q̄ oportet
iuxta p̄sone qualitatē. Sit igitur prima
cautela. nō plus sapere velle q̄ oportet sed
ad sobrietatē. qz nō oibus oēs doctrine cō
ueniūt. sed studentibus alia inbenē cogno
sci. q̄ veta religionum p̄fessoribus. vel ab
hoibus parū idoneis ad apices doctrina
rum sublimiū / p̄hibenē. quibus lacte op̄
est nō solido cibo. qui diligentius ad inflā
mationē affectus piam ⁊ deuorā / nutriēdi
sunt. q̄ intellectus eruditionē. Nō q̄ sper
nenda sit intellectus seu rōnis illuminatō
sine qua p̄ceps ī seductōis baratū. cecus
iret affectus. sed curiositas in concessa sc̄e
di sup̄ba vite. Cū generalē finalēq; sta

tuimus cautelam. p̄positū apl̄i verbū. Do
ctrinis varijs ⁊ pegrinis nolite abduca. q̄s
vt prudētius obseruari valeat nō minimā
dabunt p̄misse cōsideratiōes occasionem.
iūcta sedulitate solertiq; supioris / in om̄i
collegio vel vniuersitate vel monasterio. s̄
puiderint nō minori sollicitudine. quales
apud suos doctrine frequentē ad aie for
mētū. q̄ panis qualis apponat ad corpis
nutrimentū. **S**up̄sunt alia plurima co
fortassis accommodatiōra q̄ sermo de mox
libus p̄ticulariter ⁊ exemplariter seu practi
cabilitate traditus ⁊ citius accipit̄ in estima
tione. ⁊ plus heret in recordatiua motōne
sed ad p̄ns ista cursim dicta sufficiant.

Exemplum quoddā

de seductione mulieris / q̄s accidit Anna
dñi. A. d. cccc. xliiij.

Ratatus est nup̄ Zugduni gal
lie / corā clero / p̄cessus cuiusdam
mulieris de late et detente burgi
in breysia / q̄ est notabilis villa
ducis Sabaudie. Circa quaz est domus
sellionis ordinis carthusien̄. Dec mulier
sub pallio deuorōnis ⁊ reuelationū s̄nge
bat mirabilia. Atr̄uebat em̄ se esse vnā de
quinq; feminabus missis a deo / cōpassiue
p̄ redimēdis innumeris aiabus de infer
no. Et iam sua collusionē subdola decepe
rat in religione illa q̄ pl̄rimas simplices
mulierculas. Sciebat vidēdo frontē p̄cā
q̄ fecerat vnusquisq; hoc em̄ fm̄ Aug. eri
am dyaboli malicia sc̄re p̄t ⁊ suis reuelari
re. nō aut̄ ea q̄ futura sunt absolute. siue q̄
in secreto cordis latēt / ⁊ nullo exteriori mo
tu aut signo sese p̄dūt. Habebat etiā sup̄
dicta mulier duos carbonēs in pede / q̄ eaz
affligerant q̄tenscūq; aliqua aia ad infer
nū descendisset. Quotidie tres aias ab in
ferno liberant. vnā vel duas sine difficul
tate. aliam seu alias cū pena maiori. vt di
cebat. Metis q̄ excessus seu erraticos fre
quenter habebat. in quibus mirabilia p̄ re
uelationē didicerat. Eratq; mire abstinen
tie. singularissime etiā vite. Plura v̄o alia
de ea scribēda foret. Nup̄ aut̄ cum sp̄s al
mus sancte sue eccl̄ie / rector verus (vt cre
ditur) hunc sp̄m̄ falsum detegeret ellet hec
mulier capta. ⁊ penis vt torqueret̄ est addi

Epistola laudans

eta q̄ oem veritate cōfessa est. q̄liter p̄dicta cupiditatis occasione finxisset. vt hoc mō se nutriet / r̄ sue paupertati subueniret. Aut fortasse p̄ h̄mōi dyabolo se miseram in famulā dedicauit. Inuēta est insup̄ moribū caducū h̄re ac eundē sub er̄taticis excessibus q̄s finxerat palliare. Be qua cuz varia opinio esset an tanq̄ heretica cōdemnaret̄ indicatū est a doctis ad p̄niam eam admit tendā. nec esse hereticam / q̄ illa q̄ fecerat dimisit. nec obstinata p̄mansit.

Finit tractatus de examinatioe doctrinarū q̄ ad primū modorū i p̄mio p̄posito

Sequuntur aliquae cōsideratioes quo ad tres modos reliq̄s.

Operat̄ ex q̄tuor modis examinatiōis doctrinas p̄positas p̄se qui de tribus. **S**z cur istud nō sit ad noticiā deductū tangunt cōsideratioes que sequunt̄. **P**rima cōsideratio / q̄ in examinatioe doctrinarū non semp̄ expedit notificare p̄ticulares defect̄ qui reperiunt̄ apud eos qui se alios docere iactabāt. **P**rimo ne secretū datū a vliuentibus r̄ notis violēt. **S**cōdo ne veris doctrinis r̄ canonicis miraculis seu prophetijs apud simplices aut malignos calumie locutus deēt. **T**ercio ne p̄ticularis enumeratio paucorum / sufficiens p̄ singulis estimet̄. **R**ursus in examinatioe doctrinarū cōsiderandi sunt ex p̄ti circa p̄ticulares casus: r̄ enētus. q̄s suis t̄pibus inuenerūt. **P**rimo q̄ certius s̄m̄ **A**risto. iudicat̄ experientia q̄ ars: r̄ expertus q̄ artifex. **S**cōdo q̄ non sunt actiones humane circa generalia sed individuis / sicut medicus nō sanat hōiem sed hunc hōiem. ita moraliter agens nō d̄ facere opus in genere / sed hoc opus in singulari / s̄z cū circūstantijs debitis oib̄s istis et illis. **T**ercio quia prudētia q̄ doctrix est operū humanorū / p̄supponit experientiam tam ex p̄teritis q̄ ex p̄ntibus ex q̄bus futura cōiecturat̄. **A**mplius in examinatioe doctrinarū cauendū est ne decipiat̄ examinans vel examinātū credēs / p̄pter relatioes insolitas / nūc ab illis nūc ab istis p̄ceptas vel auditas: p̄sertim a feminis aut a laicis vsurpātibus sibi nomen sanctitatis r̄ docētis. **P**rimo iuxta vulgatū autorē. **R**ara si-

des id / q̄ multi multa loquūt̄ / r̄ hoc fieses pe sine p̄ntia / sine rōne / sed ex fantasia capitis p̄tribati. **S**cōdo q̄ multi sunt qui decipiunt̄: q̄uis se decipi nesciāt / nec decipere vellēt. **T**ercio q̄ sunt alij multi qui se decipi nō credūt / alios t̄m decipere volunt / fingēdo mirabilia r̄ illa que sciunt esse falsa. **E**t istorū infinitus est numerus / r̄ a me qui loquor frequēter expertus. ita q̄ ex istorū relatione credere: si referre: si scribere voluisset / grandis effectus fuisset liber atq̄ mirabilis apud curiosos. **B**enedictus deus q̄ per taliū irrisiōnē r̄ p̄ceptū me toties a seductioe seruauit. s̄z p̄uide fateor p̄ relatioes aliq̄rū magnamento reputatiois. primus seductioni / de quadā heremita remēt̄ / nisi modum irrisiōnis p̄p̄ie deo volente temperassem. **C**irca q̄d t̄ps opusculum compilauit seu lectionē vnā de distinctioe r̄ reuelationum verarū a falsis. **S**ubinde in examinatiōe doctrinarū maxime circa doctrinam theologie mystice q̄ cōsistit in affectibus r̄ sp̄ualibus sentimentis nō est fas hōi magisteriū assumere sibi in oib̄s sed sp̄i sancto debet hec gr̄a p̄cipue relinqui. **P**rimo q̄ sp̄s vbi vult spirat / r̄ vocē eius audis / et nescis vnde veniat aut quo vadat / p̄terea nō debz eius inspiratio sub certis regulis aut terminis cōphendi / sicut nec gratuita visitatio / q̄ ideo gratuita d̄ / quia pure gratis dat̄. q̄uis vt plurimū nō cōferat̄ nisi p̄paratis r̄ faciētibus q̄d in se est / q̄ les sunt qui exemplo mulieris fortis consistant semitas domus sue. **S**cōdo q̄ diuisiones gratiarū sūt / r̄ vnicuiq̄ dedit deus mensurā fidei solitarij aliter / aliter scholasticis: r̄ ita de reliquis. **T**ercio q̄ semel loquit̄ deus r̄ ip̄m nō repetit dedit itaq̄ de p̄ scripturas suā sacra et p̄ expositores suos h̄re sufficiēt̄ intellectū in oib̄s / iuxta vocationem vniuscuiusq̄. **C**eteri vocatio solitariorū r̄ monachorū ista est plus studere affectui deuotiois / q̄ intellectus eruditioni. nihilominus q̄ dedit deus mundum disputatōi hōi tāq̄ occupationē pessimā / saltē malicia pene: ne p̄ ociiu detentis hōies topeferēt / ne p̄terea p̄ fastidio deficerēt abominātes māna celicū cōdescenden dū est humane fragilitati. p̄mittēdū est idā circo religiosis aliq̄bus inq̄rere de doctis

scholasticorum / quod tractari solent circa libros
 Iniarum. **P**orro si querat a me quis inter
 ceteros doctores plus videatur idoneus?
Rnde sine p̄iudicio / quod dñs Bonaventu-
 ra / quoniam in docendo solutus est: et securus, pi-
 us, iustus, et devotus. **P**reterea recedit a cu-
 riositate quantum potest: non immiscens positio-
 nes extraneas: vel doctrinas seculares dya-
 leticas aut phicas: terminis theologicis ob-
 umbratas more multorum. sed dum studet
 illuminationi intellectus / totum refert ad pi-
 etatem et religiositate affectus. **U**n factum
 est ut ab indevotis scholasticis quorum pro-
 chdolor maior est numerus / ipse minus ex-
 titent frequentatus: cum tamen nulla sublimi-
 or: nulla divini or: nulla salubrior atq; sua-
 vior: pro theologis sit doctrina. **Q**uando de-
 niq; diligentius in senectute mea sum reno-
 latus ad studium ipsius. tam o facta est am-
 plius confusa garrulitas mea. **D**ixiq; mecum
 sufficit hec doctrina. ut quod stulto labore co-
 sumeris. quod dictas: quod scribis. **A**d multipli-
 cent potius et transcribam opa doctoris istius.
De quo vere dicit illud christi de Johanne. **E**rat lu-
 cerna ardens et lucens. **P**reterea sicut apud
 gramaticos / donatus de p̄ibus orōnis / et
 apud logicos summule p̄eni hispani / tra-
 dunt ab initio novis discipulis ad memo-
 rit collendum: et si non statim intelligat / sic apud
 theologicos discipulos / breviliquium **B**o-
 naventure quod incipit. **F**lecto genua. videret
 valde salubriter imponendum iuncto itinera-
 tio suo mentis in deum. quod incipit. **I**n princi-
 pio primum principium. **T**raque laus ois inferi-
 or: et his duobus opusculis / quod vim agno-
 scere etiam sola credulitate non p̄ius est / p̄fe-
 ctus. **V**eniq; sermo de sententiis sp̄u-
 libus / in contemplatione / in devotione recepris
 nullatenus intelligit si non expiat. et si non in-
 telligit: non amat. si non amat non libet au-
 dit. sed negligit et spernit / nisi quod ita fuerit
 institutus quod firmet et pie credat / se p̄paras
 ut sapiat et non intelligat. neque sequat tanta
 sias p̄uij capitis v̄lōlieni. **S**ed doctores ap-
 probatos et eruditos in utraque theologia sco-
 lastica et mystica pro duobus amplectatur.
Sunt industria quada; norate sup̄ h̄mōi ne-
 gocio theologie mystice / quibus sepe maria
 sit industria / deferere quolibet industria / et
 quod bono secum habitas magisterio sp̄u sancti

tota fide. tota spe. tota charitate. tota se de-
 mu devoto e committat. **S**unt aliqua scripta
 de impulsibus et de conceptibus: et de co-
 dia theologie mystice cum scholastica / et silia
 multa / quod p̄ficiunt ad examinationem doctri-
 nari. **S**ed hoc interim suffecerit ad p̄sum-
 mationem huius opusculi subnotasse.

Explicat de examinatione doctrinatū a
 Johanne cancellario Parisien.

Epistola laudās mel

lislum et ignem dñi Bonaventure doctri-
 nam a p̄fato Johanne cancellario p̄fien.
 Anno. AD. cccc. xxvj. Lugdunū. missa cui
 dam fratri minor.

Ignem veni mittere in terras
 dicebat christus. et quid volo nisi ut
 ardeat. **I**n dextra nempe dei est
 ignea lex / cuius eloquium ignitū
 est vehementer / cuius oculi sunt sicut flā-
 ma ignis / cuius p̄co Johannes dicitus est
 lucerna ardens et lucens instans helie. **C**on-
 sideras ista non oster eusto chius dñs **B**ona-
 ventura / voluit esse doctor ardens / scilicet quoniam
 lucere parum est et sepe vanum / sepe notū
 quoniam scia inflat et demonem facit. quid et de-
 mon interpretat nisi sciens / sed absq; charita-
 te. **S**ortitus est idcirco s̄m laudes vite sue
 pariter et doctrine nomen / ipse **B**onaventu-
 ra ut anthronomate doctor seraphice no-
 mine. **B**ocet hoc in sp̄ali suum inmerariū
 mentis in deum. cuius opusculi imo ope-
 ris immensi / laus superior est ore mortaliū
Bocet et suū breviliquium theologie / p̄ces-
 sum p̄p̄ie theologicū retines / et quoniam conuer-
 sum ad priorem / quoniam a primo principio de-
 scendit ad alias veritates. **B**ocet deniq; le-
 ctura sua grandior igne suum cum lumine.
 vnde mirū imo miserū et miserabile videt
 ne dicamus dānabile / quod pacteplate sūt do-
 ctrine quedam alie / sub specie subtilitatis
 plus inquietates / quasi cynifes egyptie / quod
 sabbatū mentis incendio terre gessent afferē-
 tes. **S**ecutus est doctor iste / se testante / do-
 ctrinam cōem et solidā quod parisijs vigebat
 maxime tpe suo. **C**ū et allegat ad cōfirma-
 tionem doctrine sue / p̄fien. articulos quos per
B. p̄fien. de cōdilio et assensu maḡon oim
 dicit fuisse dānatos et excōicatos. **T**inente
 t̄p̄cz p̄fien. fratre alexandro de balis / cui?

Epistola laudans

cta q̄ oēm veritate cōfessa est. q̄liter p̄dicta cupiditatis occasione finxisset. vt hoc mō se nutriet / r̄ sue paupertati subueniret. Aut fortasse p̄ h̄mōi dyabolo se miseram in famulā dedicauit. Inuēta est insup̄ moribū caducū h̄re / ac eundē sub er̄taticis excessibus q̄s finxerat palliare. Be qua cuz varia opinio esset an tanq̄ heretica cōdemnaret̄ indicatū est a doctis ad p̄niam eam admit tendā. nec esse hereticam / q̄ illa q̄ fecerat dimisit. nec obstinata p̄mansit.

Finit tractatus de examinatioe doctrinarū q̄ ad primū modorū i p̄mio p̄posito

Sequuntur aliquae cōsideratioes quo ad tres modos reliq̄s.

Operat̄ ex q̄tuor modis examinatiōis doctrinas p̄positas p̄se qui de tribus. **S**z cur istud nō sit ad noticiā deductū tangunt cōsideratioes que sequunt̄. **P**rima cōsideratio / q̄ in examinatioe doctrinarū non semp̄ expedit notificare p̄ticulares defect̄ qui reperiunt̄ apud eos qui se alios docere iactabāt. **P**rimo ne secretū datū a videntibus r̄ notis violēt. **S**cōdo ne veris doctrinis r̄ canonicis miraculis seu prophetijs apud simplices aut malignis calumie locutus deēt. **T**ercio ne p̄ticularis enumeratio paucorum / sufficiens p̄ singulis estimet̄. **R**ursus in examinatioe doctrinarū cōsiderandi sunt ex p̄ti circa p̄ticulares casus: r̄ enētus. q̄s suis t̄pibus inuenerūt. **P**rimo q̄ certius s̄m̄ **A**risto. iudicat̄ experientia q̄ ars: r̄ expertus q̄ artifex. **S**cōdo q̄ non sunt actiones humane circa generalia sed individuis / sicut medicus nō sanat hōiem sed hunc hōiem. ita moraliter agens nō d̄ facere opus in genere / sed hoc opus in singulari / s̄z cū circūstantijs debitis oib̄s istis et illis. **T**ercio quia prudētia q̄ doctrix est operū humanorū / p̄supponit experientiam tam ex p̄teritis q̄ ex p̄ntibus ex q̄bus futura cōiecturat̄. **A**mplius in examinatioe doctrinarū cauendū est ne decipiat̄ examinans vel examinātū credēs / p̄pter relatioes insolitas / nūc ab illis nūc ab istis p̄ceptas vel auditas: p̄sertim a feminis aut a laicis vsurpātibus sibi nomen sanctitatis r̄ docētis. **P**rimo iuxta vulgatū autorē. **R**ara si-

des id̄ / q̄ multi multa loquūt̄ / r̄ hoc fieses pe sine p̄ntia / sine rōne / sed ex fantasia capitis p̄tribati. **S**cōdo q̄ multi sunt qui decipiunt̄: q̄uis se decipi nesciāt / nec decipere vellēt. **T**ercio q̄ sunt alij multi qui se decipi nō credūt / alios t̄m decipere volunt / fingēdo mirabilia r̄ illa que sciant̄ esse falsa. **E**t istorū infinitus est numerus / r̄ a me qui loquor̄ frequēter expertus. ita q̄ ex istorū relatione credere: si referre: si scribere voluisset / grandis effectus fuisset liber atq̄ mirabilis apud curiosos. **B**enedictus deus q̄ per taliū irrisiōnē r̄ p̄ceptū me toties a seductioe seruauit. s̄ui p̄uide fateor̄ p̄ relatioes aliq̄rū magnamento reputatiois. primus seductioni / de quadā heremita remēt̄ / nisi modum irrisiōis p̄p̄ie deo volente temperassem. **C**irca q̄d̄ t̄ps opusculum compilauit seu lectionē vnā de distinctioe r̄ reuelationum verarū a falsis. **S**ubinde in examinatiōe doctrinarū / maxime circa doctrinam theologie mystice q̄ cōsistit in affectibus r̄ sp̄ualibus sentimentis nō est fas hōi magisteriū assumere sibi in oib̄s sed sp̄i sancto debet hec gr̄a p̄cipue relinqui. **P**rimo q̄ sp̄s vbi vult spirat / r̄ vocē eius audis / et nescis vnde veniat aut quo vadat / p̄terea nō debz eius inspiratio sub certis regulis aut terminis cōp̄hendi / sicut nec gratuita visitatio / q̄ ideo gratuita d̄ / quia pure gratis dat̄. q̄uis vt plurimū nō cōferat̄ nisi p̄paratis r̄ faciētibus q̄d̄ in se est / q̄ les sunt qui exemplo mulieris fortis consistant semitas domus sue. **S**cōdo q̄ diuisiones gratiarū sūt / r̄ vnicuiq̄ dedit deus mensurā fidei solitarii aliter / aliter scholasticis: r̄ ita de reliquis. **T**ercio q̄ semel loquit̄ deus r̄ ip̄m nō repetit dedit itaq̄ de p̄ scripturas suā sac̄ā et p̄ expositores suos h̄e sufficiēt̄ intellectū in oib̄s / iuxta vocationem vniuscuiusq̄. **C**eteri vocatio solitariorū r̄ monachorū ista est vt plus studiant affectui deuotōis / q̄ intellectus eruditioni. nihilominus q̄ dedit deus mundum disputatōi hōi tāq̄ occupationē pessimā / saltē malicia pene: ne p̄ ociiu detentis hōies topeferēt / ne p̄terea p̄ fastidio deficerēt abominātes māna celicū cōdescenden dū est humane fragilitati. p̄mittēdū est id̄ a circo religiosis aliq̄bus inq̄rere de doctis